

GARCÍA RODRÍGUEZ, José. *Conspiración para la Rebelión militar del 18 de julio de 1936 (del 16 de febrero al 17 de julio)*. Madrid: Sílex ediciones, 2013. 602 pàgs. [17 x 24].

Aquest llibre és el resultat de la tesi doctoral realitzada per José García Rodríguez, antic general de brigada de l'exèrcit de l'aire, retirat després de quaranta i quatre de servei, i fonamentada en una àmplia tasca de recerca arxivística i bibliogràfica. La idea-força del llibre és que els militars i els civils que van protagonitzar l'aixecament militar contra el Govern de la II República van prendre part en una conspiració per a la rebel·lió militar i que aquesta conspiració no responia a cap resposta envers accions concretes del govern del Front Popular, sinó a una iniciativa dissenyada des dels moments inicials del període republicà; amb una primera temptativa encapçalada pel General Sanjurjo l'agost de 1932, d'on els conspiradors van prendre nota de les errades comeses i van mirar de corregir-les de cara a l'intent de juliol de 1936.

Al primer capítol trobem la definició i diferents consideracions sobre les accions protagonitzades pels militars africanistes, que podem catalogar sense cap mena de dubte de conspiració per a la rebel·lió militar, acusació que dins l'anomenada "*justícia al revés*" van aplicar els militars rebels a aquells que es van mantenir lleials al govern legítim, o en paraules de l'autor "*cómo conseguir que los que no se rebelaron resultaran rebeldes*".

Al següent capítol trobem els actors de la trama, juntament amb l'estudi de les reformes militars republicanes i de com aquestes nodriren el procés de conspiració, a més d'analitzar els partits polítics i altres grups organitzats que cooperaren amb els militars colpistes. Al tercer capítol l'autor explica amb detall l'estructura organitzativa dels conspiradors i les "*órdenes de operaciones militares*". En aquest mateix capítol ens apropem a la biografia del "Director" de la conspiració, el General Emilio Mola Vidal i a la trajectòria de la clandestina UME (Unión Militar Española), definida per l'autor com "*un tejido "canceroso" de militares de carrera*". D'acord amb això, també s'analitzen les "*instrucciones reservadas y notas*" per als colpistes del General Mola, que incloïen tant les intencions i el posicionament polític dels conspiradors, com el tracte a infringir als adversaris, i la correspondència amb les organitzacions partidàries del cop d'estat. El capítol es tanca amb la valoració dels recolzaments internacionals al bàndol franquista i dels diversos ajuts econòmics als rebels. Finalment el llibre inclou un capítol sobre les conseqüències de la conspiració (guerra civil i dictadura franquista) i un annex amb l'esquema organitzatiu de la reforma militar d'Azaña i els "*Documentos secretos*" que pretenien justificar l'aixecament militar.

Traducción de la reseña anterior:

Este libro es el resultado de la tesis doctoral realizada por José García Rodríguez, antiguo general de brigada del ejército del aire, retirado después de cuarenta y cuatro de servicio, y fundamentada en una amplia tarea de investigación archivística y bibliográfica. La idea-fuerza del libro es que los militares y los civiles que protagonizaron el levantamiento militar contra el Gobierno de la II República tomaron parte en una conspiración para la rebelión militar y que esta conspiración no respondía a ninguna respuesta hacia acciones concretas del gobierno del Frente Popular, sino a una iniciativa diseñada desde los momentos iniciales del periodo republicano; con una primera tentativa encabezada por el General Sanjurjo en agosto de 1932, de donde los conspiradores tomaron nota de los errores cometidos y miraron de corregirlos de cara al intento de julio de 1936.

En el primer capítulo encontramos la definición y diferentes consideraciones sobre las acciones protagonizadas por los militares africanistas, que podemos catalogar sin ningún tipo de duda de conspiración para la rebelión militar, acusación que dentro de la llamada “*justicia al revés*” aplicaron los militares rebeldes a aquellos que se mantuvieron leales al gobierno legítimo, o en palabras del autor “*cómo conseguir que los que no se rebelaron resultaran rebeldes*”.

En el siguiente capítulo encontramos los actores de la trama, junto con el estudio de las reformas militares republicanas y de cómo estas nutrieron el proceso conspirativo, además de analizar los partidos políticos y otros grupos organizados que cooperaron con los militares golpistas. En el tercer capítulo el autor explica con detalle la estructura organizativa de los conspiradores y las “*órdenes de operaciones militares*”. En este mismo capítulo nos acercamos a la biografía del “Director” de la conspiración, el General Emilio Mola Vidal y a la trayectoria de la clandestina UME (Unión Militar Española), definida por el autor como “*un tejido “canceroso” de militares de carrera*”. De acuerdo con esto, también se analizan las “*instrucciones reservadas y notas*” para los golpistas del General Mola, que incluían tanto las intenciones y el posicionamiento político de los conspiradores, como el trato a infringir a los adversarios, y la correspondencia con las organizaciones partidarias del golpe de estado. El capítulo se cierra con la valoración de los apoyos internacionales al bando franquista y de las diversas ayudas económicas a los rebeldes. Finalmente el libro incluye un capítulo sobre las consecuencias de la conspiración (guerra civil y dictadura franquista) y un anexo con el esquema organizativo de la reforma militar de Azaña y los “*Documentos secretos*” que pretendían justificar el levantamiento militar.

IHE
(Secretaría de la Revista)